

W
HOIGE

HÕIGE

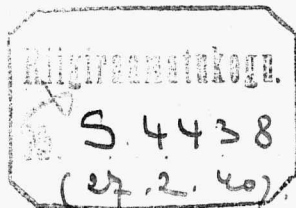
PETSERI GÜMNAASIUMI
JA KESKKOOLI AJAKIRI

Nr. 1

24. jaanuaril 1938. a.

Dir. A. Rikken

Igal tööl, mis inimene teeb, peab olema oma siht ja eesmärk. Kooli ülasanne on anda noortele haridust, mille eesmärk uusimas kasvatus-teaduses on isiksus. Isiksuse all mõistame inimest, kes on vaba, iseseisva otsustamisvõimega, selge maailma-vaatega ja arusaamisega kõigest, mis elus ette tuleb, kindla tahtejõuga ja kohusetundega ning tahtmusega töötada oma rahva ja isamaa kasuks. Iga isiksuse tähtsaim omadus on iseseisvus, mida õpetus võib saavutada ainult isetegevusega. Sellepärast peab õpilaste isetegevus olema kogu õpetuse ja kasvatustöö tuumaks. Isetegevust aitavad arendada iga aine õpetamisel paljud ja väga mitmed asjaolud. Nendest isetegevust arendavaist tegureist on suure tähtsusega õpilaste oma ajakirja väljaandmine. Selles töös õpilased väljendavad suurel määral oma algatusvõimet, mis on isetegevuse kandejõuks. Sellepärast tervitan seda õilsat algatust meie koolis ja soovin, et see töö kannaks head vilja ja tooks kasu meie noore pere arenemisele.

A. Rikken

SUUSKADEL.

Päike kahvatunud palgel
Äratas mind hommikvalgel.
Kutsus külla päike, mets ja lumi.
Vaata! suuskel neid meil võõraks tuli!

„Tule, tulge, jälgi tehke!“
Hüüab sini-valge talveloodus.
Metsajärv on saanud kristall-ehte,
Näkingeid seal on peidus.

Jälgi ise teha parim,
Leida põlismetsa salateid,
Olla kellelegi uudisleid
Nagu muinasjutus varem.

Metsapuud nüüd varju heitvad,
Kuu on peitu läinud ära.
Suusatajad koju sõitvad.
Silmades neil helkjaim sära.

KIIVUS.

Tuudub, kui oleks see ammu,
kui käisime esimest sammu.
Kuis vaatasin su silma:
seal oli õrnust, seal nägin päiksellma.

Head teineteisele tahtsime olla,
rõõm hüüuski pääses valla,
süda sind endale printsiks hüüdis —
pole mina ju selles süüdi.

Halget teed minule nüüd —
ei seegi ole minu süüd.
Avad valged hambad, huuled naerule —
miks teed sa seda kõigile?

Sind, su musti juukseid, silmi näen,
ei seega ükski rahul olla või.
Rõõmus ei ole, et nõnda mind löid...
Kas korra veel sinuga samme säen?

Külliki Pg. V-a kl.

HEINAMAAL.

„Istu siin, kuni ma koorma peale sean — puhmastes on palju usse, nagu käed paned, nii nõelavad . . .“ õpetas vanaätt, tõstes mind kolmeharalise männi oksaharude vahele.

„Kuhu, vanaätt?“ Tahtsin väga teada, kuhu siis käsi panna ei tohi.

Vanaätt oli alati nii kõnelnud, niikaua kui mina teda mäletasin: jätnud teatava sõna ütlemata või teinud selle asemele mingisuguse liigutuse, kuid niisuguse, mis ei pannud mind kunagi taipama tema liigutuste tähendust.

„Vaata, nii“, võttis ta piibu suust (nii toimis ta alati, kui pidi midagi tüütut seletama) ja vedas imeliku kaare õhus, kusjuures lõi piibu minu õnnetu kivvilöödud varba vastu käest. Pidin just karjuma pistma, mitte valu pärast, vaid sellepärast, et taat kavatses minuga hakata jonnijuttu ajama, kui märkasin äti segast ilmet ja kuulsin teda endast äraoleval häälel oma Pihkvast toodud piibule jälerele osutavat: „Läts, kuramus!“

„Õkva sellesse suurde kadakapuhmase, ätt, ma nägin,“ ruttasin ätti trööstima, tõmmates endal asjalikult mööda ninaalust ja suuremeelselt unustades oma haige varba, millega osutasin suurtja paksu kadakapõõsast.

Nagu vaistuliselt kummardus ätt põõsa kohale, tonksas esmalt jalaga, kuid laskus varsti käpuli. Nägin taadi näos võib-olla ainult vähe ahastuslikumat meelegeid, kui see oli mul endal taskunoa kaotamise korral. Ainult vanaätt ei teinud niisugust häält nagu mina, kui ma siis karjusin — pool küla jooksis kokku: ühed

arvasid, et põleb, teised, et mõni laps kukkus tiiki. Taadi ahastus tõi mulle tookordse juhtumuse äkki üsna eredalt meelde. Mõte süüvis mälestustesse. Unustades põlvitava äti vaatlesin, mõte minevikus, hajameelselt, pilgu ekseldes, kord tüve mööda ronivat sipelgat, kord taevas liuglevat pilvekoonalt, kord vana pehkinud puukändu.

Hästi mäletasin oma kallist ristisa poolt kingitud taskunuga, mis puhkab veel praegugi tiigipõhjas. Mitu talve käisin tiigil läbi jää piilumas. Arvasin nägevatki, kuid teised seletasid selle lihtselt puutükiks; ka rusikaid appi võttes ei suutnud ma neid veenda vastupidises. Miks ma tema tiiki viskasin, seda ei teadnud ma juba siis, ega tea ka praegu. Vanaemale luiskasin küll mingisugusest suurest, suurest helesinisest liblikast — muinasjutuliblikast, keda tahtsin kinni püüda, kuid kes libises tiibu lehvides tiigi kohale. Midagi maas ei olnud, millega visata. Vaatasin, nuga käes.

Halop! lendas nuga liblikale jälerele. Särastus tera õhus, pööreldes päikese ergavas lõunapaistes.

Sulps! ringlained vaiksel tiigipinnal. Liblikas ja nuga, kuldaväärt nuga, mõlemad kadunud. —

Jutustasin nii vanaemale — valetasin; mitu korda jutustasin imekspanemisväärt täpsusega, kuni isegi hakkasin seda uskuma. Uskusin valet, kuna tõelist sündmustikku ei suutnud mälu elustada, kuigi püüdsin seda küll intensiivse mõtlemisega, küll enda meelitustega ja sadade

muude viguritega. Asjata — ma vist ei saa seda ialgi teada. Liblikaluulet ma muidugi enam ei usu, vähemalt mitte ilmsi, kuid tõeline sündmuskäik ei meenu ka nüüd. Aga nutuhääl kumiseb mul nüüdki veel kõrvus. Eriti siis, kui hajameelselt viskan kivi vaiksesse vette ja jälgin kustuvaid ringlaineid, kumiseb ta mul tinedalt kõrvus, ja üle vee libiseb suur helesinine liblikas, libiseb hääletult üle vee kui vari. — Nutt kaob kohe kõrvust, kui võpatun ärkvele, aga liblikavari hõljub ka siis edasi horisondi poole. Imelik, olles ühtlasi ka nagu kustuvate ringlainete kohal, jõuab ta horisondini — paisub suureks, suureks, katab kogu laotuse helesinise võrguga, mis on siiski põhjalikult erinev suvitaeva sügavsinisest.

Kogu selle jälgimise ajal olen võimetu tahteliselt liigutama lauge, tajun ainult, kuidas pilgu suund kaldub ikka kaugemale, kaugemale ja jõudes taevani, sekundi või ka lühema aja jooksul valdab silma nagu kramp: laud tõmbuvad kokku, sil-

made ees keerlevad kõik värvitoonid läbisegi. Ja kui avan silmad, on kõik kadunud nagu ulm. Järele jääb olek, kus kaldun kergesti fantaseerima, unustan ümbruse, elan oma fantaseeringuis. Kuid sellele järgneb pea alati kriis, kus äärmise kriitikagapihustatakse fantaasialossid.

„Oh sa püha Migulake, oh sa püha Jürike! Minu piip, mu piibuke! Minu õndsas ristivelle kingitud piibuke läts — on igaveseks läinud!“ See halamine äratas mu mõttest ja toon, millega need temale, muide nii omased, sõnad olid väljendatud, tegi mu hinge kurvaks, kurvaks. Nägin: taat nuttis, hääletult, pisarateta. Hakasin samuti nutma. Pisarad voolasid põsilt alla ja kukkusid paljaile sääridele. Ei mäleta, kaua nutsime. Aga imelik see oli — algul oli südamel lõhkemiseni valus, siis kordkorralt kadus valu, asemele tuli paltsamina pehme tunne, mis tegi rammestavaks ja uinutas mu magama. Ka taat oli suikunud.

— J. — G. V-a kl.

LUGU TINDIPOTIST.

Oskar istus väikeses luitunud toakeses laua taga ja katsus panna paberile mõne sõna homseks kirjatööks. Mõtted aga olid niivõrd laokil, olid lennanud laiali, nii et ta ei suutnud püüda ühtegi neist. Tühja peaga vahtis ta valgele paberile enese ees ja sullepeale ja mõtles.

Kas kirjutada mõnest seiklusest, matkast, sündmusest? Või koolielust? Või vahest mõnest suurest mõttest, ideest? Kuid midagi head ei meenu- nud talle. Vägisi siirdusid ta mõtted kõrvale kirjatööst, kaldusid möödu- nud päeva sündmustele.

Juba hommikul oli ta olnud hal- vas, rõhutatud meeleolus. Õpetajalt põhjuseta saadud noomitus häiris teda veel nüüdki. Miks ei saadud tast aru, miks ainult manitsused, hoiatused said talle osaks? Või kui, siis vähemalt tehtagu lühidalt, kuid mitte pikkade epistlite näol, mis tee- vad vaid närviliseks ja erutatuks.

Uuesti nägi ta valget paberit ja talle meenus, et ta pidi kirjatöö kir- jutama. Kuid millest? Millest? Kas siis tõesti ei tule midagi meelde, mi- dagi tõesti head, huvitavat?

Ta muutus veel enam närviliseks, tõusis üles ja hakkas toas edasi-ta- gasi kõndima. Vägisi katsus ta koon- dada oma mõtteid, kuid ikka taga- järjetult. Teel eesoleva tooli paiskas ta veidi liiga kõvasti ja isegi vähe vihaselt kõrvale. Kõndis veel ja ist- us uuesti. Valge paberileht näis ootavat, millal tekivad ta pinnale mustad kõverjoonte read. Sullepea

vedeles põiki sellel ja tindipott lamas rahulikult, ootavalt.

„Isegi paberit ei suuda sa mää- rida,“ mõtles Oskar ja katsus vaadata enesele veidi pilkavalt, süngelt. Võt- tis siiski tindipotilt korgi, pistis sulle sisse, võttis välja ja asetask paberile. Kuid sõna ei tulnud. Ei olnud ju mõtetki, mis pidi moonduma kirjuta- tud sõnaks. Aeglaselt ilmus paberile ümmarik tindiplekk: tindipott oli ol- nud liiga täis. Paber muutis oma nägu, ja Oskarile näis, nagu ütleks ta pilkavalt: „Midagi sa siiski suut- sid.“

Ta vaatas tüki aega paberit, siis sullepead oma käes. Äkki valdas teda oma saamatust tundes viha ja ta paiskas tindipoti vastu seinale.

Klaas klirises ja seinale jäi eba- korrapärane laik, millest jooksis tin- dioja põrandale, määrades ka selle.

Kohe tundis Oskar, et tal õieti suurt viha ei olnudki, et ta ainult mingist soovist end väljendada, aval- dada kuidagi oma viha ja näidata seda suuremana ja võimsamana, kui see tegelikult oli, teatraalselt paiskas tindipoti vastu seinale. Tal tekkis halb tunne, veidi nagu häbi ja kahetsust, sest kas siis ei oleks saanud end väl- jendada kuidagi teisiti, mitte nii ro- maanilikult, kulunult.

Ta vaatles tindiplekki, mis mää- ris seinale. Siis meenus talle lugu Lutherist, kes tindipotiga peletas ku- radit. Tindiplekk olevat veel praegugi alles Wartburgi lossi seinale, turisti- dele vaatamiseks ja imetlemiseks.

Oskar mõtles, millisel põhjusel

küll Luther viskas tindipoti vastu seinale. Kas piinas teda mingi patune mõte, millest ta ei saanud lahti ja mille ta siis ristas kuradi kiusamiseks, või oli selleks teisigi põhjusi. Vahest tahtis Luther kirjutada midagi hääd oma kaaslastele, kuid ei suutnud seda panna paberile, ja siis toimis niisamuti kui temagi. Ei tea, kas Lutherilgi oli säärane tunne nagu temal pärast tindipoti purunemist.

Äkki mõtles ta, et see oleks suurepärase teema kirjatööks „Luther ja Lucifer“ või „Lutheri tindipott“. Sinna võiks ju põimida palju oma enese mõtteid ja vaateid.

Oskar hakkas toas ringi käima, langetatud peaga ja sügavais mõtteis: võiks arutleda Lutheri teguviisi põhjusi, võiks võtta aga ka mõne kindla põhjuse, täiesti erineva tindipleki

kohta käivast jutust — oh, võiks nii palju kirjutada sellest.

Ta kõndis, sest mõtetest tulvil täis pea suundis teda liikuma. Lõpuks istus ta toolile, haaras sullepea ja tahtis kirjutada, kuid siis nägi ta, et tal ei olnud tinti. Ta ei leidnud ka pliiaitsit, mida ta ammu ei olnud tarvitanud ja mida tal vist polnudki. Ta tundis, et nüüd ta võiks kirjutada, et nüüd tal oleks mõtteid, mida panna paberile, kuid ei saanud. Rahulolematuse tunne valdas teda. Ta jooksis tüki aega toas ringi, mõtles, mida teha, mõtles veelgi oma teemast, leidis veelgi viise ja teid, kuidas teha seda huvitavamaks ja sügavamõttelisemaks.

Kuid siis loobus sellest, võttis mantli ja mütsi ja läks välja.

Kirjatöö jäigi kirjutamata.

E. Landra G. I kl.

SUUSATAMAS.

Sõna „vaikus“ peidab eneses sügavat mõtet, mis jääb meile arusaamatuks ja võõraks, kui me pole tundnud vaikust.

Nüüd talvel, kui paks lumekord katab aasu ning põlde, ja puude oksad langevad raske lumekoorma all longu, pruugib meil ainult kinnitada suusad saabaste alla ja mõnest mäest alla ja üles sõita — siis oledki jätanud maha linna ühes käraga. Ümberringi valitseb vaikus, mida kardad häirida isegi hingamisega. Oled vaimustatud hääletusest ja silmade ees avarduvast lagedast väljast, millel mängivad vallatud päikesekiired.

Välja taga tõuseb mets. Tasane tuuleõhk puhub läbi noore kuuse igi-

haljaste okste ja mõni tasane helve langeb liueldes alla paksule lumevai- bale. Örn puudutus kepiga vastu lumist oksa ja järgmisel silmapilgul võid kindel olla, et sulle langeb kaela terve hulk pehmet kohedat lund.

Mõni võimas tõuge suuskadele, ja juba liugled sa läbi puudega piiratud mäenõlva alla. Kuid poolel teel teed peatuse, et silmata siit kõrgelt seda üllast maastikku, mis avaneb su ees.

Orus asub küla, mille üle on laotunud vaikus ja päikesepaiste. Külast kuulduv mäele kaevuvinna tasast nukrat häält. Päriskaugel ulub koer, sellest kuulduv ainult nõrka kaja, mis kostab tagasi metsast.

Pikkamisi hõljub üle su pea suur vareste parv. Kuulukse ainult kohinat — ka nemad ei häälitse kisavalt: on ju pühapäev.

Liugled pikkamisi suures kaares üle lumise välja külast mööda, jõuad raudteeni. Iga minut peab mööduma rong, on juba kuulda veduri ähkimist. Kella vaadates ilmneb, et see on seisma jäänud. — See on isegi hea: sind ei huvitagi aeg, sind huvitab nüüd vaid loodus oma vaikuse ja lumerohkusega.

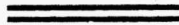
Peagi saabub rong, kuid kaua aega peale tema möödumist kostab metsast veel rataste monotoonne laul.

Kaugusest kostab veel viimne võimas huile kui jumalagajätuks, ja siis kustub seegi.

Päike on jõudnud juba kõrgele taevavõlvile ning tuletab meelde, et lõuna ei või kaugel olla. Juba tundedki nälga, mis kasvab seda suuremaks, mida enam mõtled soojale lõunasöögile. Peagi paistavad läb harveneva metsa linna esimesed majad

Oled jõudnud jälle tagasi oma korterisse. Päästad valla suusad ja astud tuppa lõunatama. Aga need tundmused, mis vallutasid sind suusatades läbi talvise looduse, ei unune niipea.

Enn Ehala G. I kl.

J. Ranne.

MU KODU.

**Kas mäletad maja, mil punane korsten
ja trepi eest õtse läks liivane tee?
Tol majal, ma tean, olid väikesed aknad,
kust avanes pilk üle helkiva vee.**

**Kas mäletad sauna mäe kumeral veerul
ja kaevu, kus suveõil peegeldus kuu?
Sääil oli see paik, kus elasin ammu,
sääil nutsin ja naersin, sääil unus kõik muu.**

**Me lastena jooksime lõhnaval aasal,
sääil lilled täis mahla ja täis olid mett...
Ei väsinud me enne, kui loojenes päike
ja taeva jäi pilvede purpurne kett.**

**Need olid suved täis rõõmu ja laulu,
täis naeru ja helinat iga tund!
Ja nüüdki veel sageli meenutan seda
ja päevadest neist avasilmi näen und...**

Vana naine, kuldkirjadega valge rätt peas, suured nahksete rühmadega kingad jalas, istub sügavasti ja mugavalt vaguninurgas, jalad unustatud ripakile, kinganinad naljakalt sissepoole, käed taskurätikuga rüpes. Istub ja toetub õrnalt vastu vaguniseina. Mullases näos kaks erksat pruuni silma valge rätiku all, pisar silmanurgas. Istub ja naeratab.

Poeg tõi jaama, asetab vaguninurka istuma, pani korvi pingi alla — kus vana inimene seda sealt ülevalt kätte saab, andis pileti kätte ja istus viivuks vabale kohale otse vanakese vastu. Tasasel häälel soovis head reisi, saates tervitusi. Viimaks lahkus, saatjaks vanakese pilk: Jumal teab, ei saagi viimati enam maha, rong sõidab enne ära.

Kõik oli nii keeruline ja arusamatu vanakesele, hoopis vaikseks jäi ta. Ja kui rong juba liikus, istus ta ikka veel samuti nurgas, vahetevahel pühkides taskurätiga vasakut silma, mille nurgas ikka pisar säras.

Poleks ta ju nüüd talvel tulnudki sõitma, aga kutsuti. Paluti, et tulgu linna, mis vanainimene talvel maal — linnas ikka hoopis teine. Poeg linnas kõrge ameti peal ja on näha varsti veelgi kõrgemat. — Eks ole emal ikka hea nüüd vanaduspäevil.

Võtab välja kirja, vaatab, ei näe ilma prillideta; prillid aga on korvis. Aadress, see, mis hästi suurelt on kirjutatud, seda näeb küll. Juba mitu ja mitu korda on ta seda lugenud, kordab niisama omaette mõttes ja lükkab vasakust silmast pisara. Ei

vaata aknast välja, vaid vagunis ringi, õige aralt.

Rong aga sõidab.

Vagunisaatja aitab emakese vagunist välja. Jaamaesine on valgustatud. Inimesi sõelub. Eemal sajab lund, katusega varjatud jaamaesine on lumiseid jälgi täis.

Ei oska kuhugi minna, ja juba ärkab mure südames: tea'p, kas tuldigi vastu, vahest unustati, vahest...

„Kas teie olete proua Suure?“
Tema — proua? Jaa — Suure küll, teda ju küsiti. Ta vaatab küsijale. Noor poiss, justkui pojapoeg Ruudi, aga — proua?

„Ja olen, ma olen Suure, August Suure ema.“ Poiss kahmab korvi, ei läbe seletadagi ja ruttab, vanake kättpidi järel, läbi rahvamurru.

Emake jääb nõutult seisma, kassukas käsi ei ulatu silma pühkima. Poiss aga kaupleb voorimeest. Tingib ja kaupleb. — Ei, Ruudi see küll ei ole, too oli pikem ja — jumaluke, ega tema kaubelnud. Kui mullu suvel käisin, viipas ainult autole ja ainult viipas. See vist kojamehe poeg.

Sõit läheb läbi valgustatud tänavate. Mööda sõidab autosid ja voorimehi. Lund sajab ja majade vahel pole tuuleõhkugi.

„Ei tea, kus Ruudi peaks olema? Saatis ise kirja, kutsus...“ sõandab vanake küsida.

Poiss on ilmselt kimbatuses.

„Ta, ta kutsus küll, aga jäi ise üleile haigeks, raskelt haigeks.“

„Või haigeks?“

Poiss on nagu sütel, ei oska mi-

dagi peale hakata. Voorimees jääb kuulutama.

„Peide tulid, vanaema,“ prahvatab poiss viimaks, ei ütlegi enam proua, vaatab kõrvale ja kordab:

„Peide tulid, emake“.

Vanaema ei taipa kohe täit tõde.
— Püha Jumal — peide? Katsub

tõusta. Suur raske kivi veereb südamele: Peide, kuidas siis Peide?

Hobune pöördub pimedasse kõrvaltänavasse. Viimaks nagu lööb selgeks. Emake vajub hoopis kokku. Nüüd taipab: ise kutsus, ise kutsus peide. Jumaluke, oma peide, oma matusele.

J. P.

TUNNE ISEENNAST!

Meie nüüdne elutempo on muutunud ülikiires, võrreldes endiste aegadega. Isegi nii kiireks, et ta kipub meil kasvama üle päa, me ei suuda kohaneda temaga, kes me tuleme talutaredest, kus üteldi Jumalal päevi küllalt olevat. Elunähtused muudavad oma nägu rutemini kui kunagi enne. Seisukohavõtmine nende suhtes muutub raskeks. Ja eriti meie, tuisupäised noored, kes me avakäsi sööstame sellesse tormavasse elukeerisesse, kes me oleme harjunud tunnustama absoluut-tõdesid (mida meil on niisama palju kui oli ülikondi Walesi printsil!) võtame valed selsukohad eluküsimustes. Meie ei suhtu ellu arvustava pilguga — meie võtame ja nopime elult ainult õisi, paraku küll sageli mürgiseid õisi. Me oleme veel nagu lapsed — mis kirju, mis värviline, mis kõditav see on meie arust tingimata ka hää. Elul on palju paberisi õisi, mis iial viljaks ei valmi, kuid mis on eredad, mis on pääliskaudsele hingele meelitavad ka oma kaames paberlikkuses. Kuid, noored, häda meile, kui me sirutame käed nende õite järele ja nendega end ehime: me endi hing muutub siis samuti mürgitatuks ja paadunuks!

Ainuke tee, mida peame käima, et meie hing ei paaduks, ei mürgitaks, on: Ole alati sina ise!

— See näib ju absurdne: mina pole alati mina ise! Kuid kas olete kindlad? Kas te tõesti olete alati „teie ise?“ — Ei ole! Te ei ole mõtelnudki sellest! Siin ongi see kõige kurja juur, mis teeb meid pääliskaudselks — mõtlemise puudus. Tormav elutempo hävitab isikupärase mõtlemise. Hakakem ise mõtlema ja me muutume iseenesteks! Ainult iseseisvalt mõtlev inimene on teadlik inimene, ainult iseseisvalt mõtlev inimene võib olla õnnelik inimene.

Harju mõtlema, sellega õpid sa ühtlasi ennast tundma! Kuid harjumuse omandame, alati nagu sundides ja ilma väliste abinõudeta saavutame siin vähe. Üks mõjuvaimaid tegureid ise mõtlema harjumisel on — mõtete, juurdlemiste, järelduste, hinnangute, isegi tunduste kirjapanek. Kirjapanekul sobivamaks vormiks tohiks küll olla päevikuvorm, mis niisugusel korral ei sisaldaks mitte ainult kuiva kroonikat, vaid kuhu mahuks kõik isiku enda mõtetekäigud. Pange tähele: enda mõtetekäigud! Ärge iial tarvitage päevikus teiste mõtetekäike (mitte ära vahetada mõtetega!) või teie vaevanägemine muutub tuuldevisatud jõuraiskamiseks ja te muutute veel pääliskaudsemaks kui olete!

Päeviku läbi endatunnetamisele!
Päeviku läbi vastu õnnele!

— I — G. V-a kl.

KARJAMAA.

Kord oli mul väikene karjamaa,
täis üleni karikakraid,
ja kevadel pungad kuis ehtisid raa
ja urvad nii pehmed ja hahkjad.

Käis täisksu ajal üks imeneid
öö varjul vaimuna noppimas neid.

Põhja poolt piiras mu karjamaad
sirgetest kuuskedest kuusik,
lõunast päikesepaistelist raad
kaunistas haljendav kaasik.

Käis täiskuu ajal üks imeneid,
öö varjul vaimuna vahtimas neid.

Sel karjamaal trallitas karjane,
loomad sõid nahinal rohtu,
lõi laulu — kuis üllatus ülane:
kui kahju — nii vara ju õhtu!

Käis täiskuu ajal üks imeneid
öö varjul vaimuna meelimas neid.

Ju põhjast oli rahvast liikumas,
tööd rahvale, riigile jõukust.
Veel nägin raal kuuskedid kiikumas,
nell hüüti kadu ja lõikust.

Käis täiskuu ajal üks imeneid
öö varjul vaimuna halamas neid.

Aastate pörinast karjamaa
on muutunud külmaks ja kalgiks.
Kevadel ohakad ehivad raa,
lehed neil muutunud malmiks.

Käib keskpäevateed üks tantsisklev neid,
loeb, nuusutab naerdes malmlehti neid.

P. Evik.

Noorsugu ja karskus.

Alo Lehes.

Alati ja kõikjal on olnud noorus see, kes vaimustub kõigest aatelisest ja ilusast, haarab reformide ning uuenduste järele.

Nii on see ka tänapäeval. Noorus tahab lammutada vana ja asetada asemele uue ning kauni. Eks ole karskusi üks reformest, mis kõigi aegade noorile uus, mille poole tal tuleb rükkida. Noorus haaraku kinni sellest põhimõttest, heitku enesest alkohol ja muud uimastusvahendid.

Ei ole mõtet hakata siinkohal pikemalt arutama, kui hädavajalik on karskus noorile. Igaüks teab küllaltki hästi, et kunstlikud joovastusvahendid mõjuvad halvalt noorele arenevale organismile. Kuigi mõnele tundub, et kunstlik joovastusvahend tõstab ta meeleolu, ei saa ta ka eitada tõsiasja, et tolele hetkelisele hääle tujule järgneb hiljem meeleheide. Ja mis veelgi kurvem: ebakõlblast noorurist ei kujune kunagi otsustusvõimelist, sirgjoonelist inimest, kes oleks võimeline kandma temale pandud kohustusi ühiskonnas.

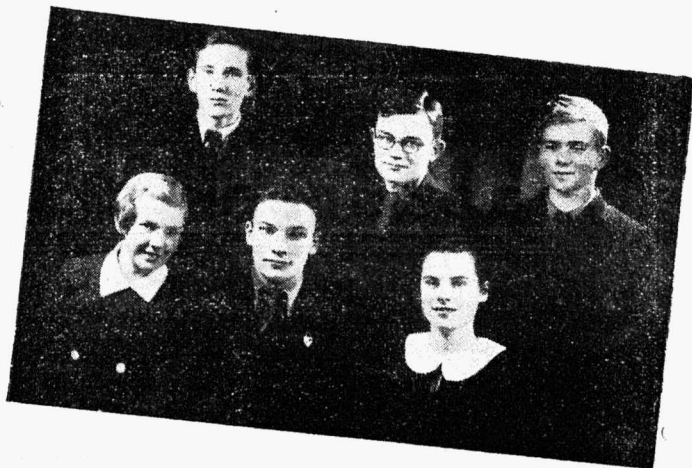
On rohkesti õppivat noorsugu, kes käega lööb kõigele paremale. Tihti põhjustab alkoholi levikut nende seas väärarvamine, nagu oleksid nad alles siis „täismehed“, kui ilmuvad koju purjuspäi. Aga mitte ükski alkohol, vaid ka suitsetamine on noorsoo kuri vaenlane. Eriti saatuslik on see just poiste murdeaastais, millal eriti kergesti alistutakse pahedele, unustatakse, et täismees pole kunagi see, kes ei suuda end vaos hoida.

Tütarlaste seas esineb niisuguseid nähtusi harvem.

Ei või siiski süüdistada ainult noorsugu, et see ei püüa paremusele. On küllalt teisigi tegureid, millele tuleks kõige esmalt tähelepanu juhtida. Übeks suurimaks tõkkeks noorte elule on vanemate isikute ja vanemate juhtide ebaõige eluviis. Nii mitmedki noored peavad veetma oma nooruspäevad kodudes, kus isa sageli tuleb õhtul hilja restoranist, on räpane ja toores, sõimab ema ja lapsi roppude sõnadega, võib-olla lööbki neid, peksab puruks toidunõusid, lõhub mööblit, oksendab ja vajub lõpuks torisedes-norisedes süngi. Hommikul är gates on ta pahur ja tujukas ning läheb „pääparandust“ otsima. Ema ja lapsed on aga alalise hirmu ja kartusepinge all. Ei tea ju, kust kunagi väik võib sisse lüüa. Ja sellal, kui teisis perekonnas ehitakse jõulupuud, valatakse uusaasta-õnne, värvitakse lihavõttemune või tehakse jaani- või võidutuld, seisavad joodikute naised tihti nõutult tühja toidukapi ees, silmad pisaraist kalkvel. Laste nägusid ei kaunista ega ilusta muidugi mitte pühaderõõm, vaid ainult õudne hirm isa kojutuleku eest.

Igatahes neile, kes üles kasvanud kodudes, kus oli viinapudel igapäevaseks „majasõbraks“, on jäänud tundmatuks palju noorusrõõme ja elamusi, nende elu on vaene ja tühi ilusatest noorusmälestistest.

Suureks puuduseks on ka sellekohaste organisatsioonide puudumine.

Karskusektsiooni juhatus.

Leidub üsna palju karskeid noori, kes meeeldi tegutseksid vastavas ringis. Kuid Petseris on ainult Gümnaasiumis vastav ring. Teiste koolide karsklaste vahel puudub elav side, mis innustaks neid tööle ja tõmbaks kaasa ikka rohkem ja rohkem noori. On küllalt peetud paatoslikke kõnesid, sõnadega püütud virgutada tööle. Ainult sõnadest on liiga vähe. On vaja midagi konkreetsemat.

Petseris leidub ju küllalt igasuguseid organisatsioone ja ringe. Kas ei peaks olema iga noorsooorganisatsiooni suurimaks ülesandeks kasvatada karskeid noori? Ei ole ju tähtis, et eksisteeriks karskusorganisatsioon. Tähtis on vaid see, et valitseks vastav põhimõte. See on väga hästi korraldatud näit. skautide ja gaidide juures. Loodame, et lähemas tulevikus midagi tehakse, ja Petserigi võib sammuda teistega ühel rindel.

Meil on vaja energilisi noorsoojuhte, kes oleksid võimelised noorsugu juhtima isetegevusele, ise mitte ainult päältvaataja ossa jäädes. Noorsugu vajab vanadelt hääd eeskujut, et endalegi püstitada õilsaid elusihte.

On otse hädavajalik, et kaasäegne noorpõlv oleks karske, et kogu Eesti noorsugu võtaks omaks karske elujaatava maailmavaate ja seda hiljemini edasi kannaks oma tulevases kodus, andes Eestile terve mõttemaailmaga inimesi.

Meie riik on noor ja sammub alles poolel arenguteel. Me vajame tublisid juhte, kes kindlustaksid aluspõhja ja tõstaksid meie kultuuritaset. See ongi õieti põhjus, miks just kaasäegne noorsugu peab olema karske.

On täiesti vale laialtlevinenud arvamine, nagu oleksid karsklased eluvõõrad, kuivad teoreetikud. Nendelgi on küllalt elurõõmu ja see on loomulik, vaba kunstlikest vahendeist.

„Mida varem laps jooma hakkab, seda varem ta kidunema hakkab, seda varem ta mürgitatud saab, seda varem ta surmale saagiks langeb. Õlle ja viinaga mürgitatud noorus on nagu soomänd: ta kiratseb, aga puud tast iialgi ei saa; üks oks kuivab teise järelle, kuni närtsib terve puu.“

M. J. Eisen.

Paar sõna

laskursektsioonist.

Laskesport on kujunenud eestlaste saavutusrikkaimaks alaks — meenu-tagem ainult suviseid võite Soomes maailmameistri-võistlustel.

Kuigi sport, taotleb laskeasjandus palju tõsisemaid sihte. Kõrge lasketase võimaldab vastu astuda suurearvuliselegi vaenlasele ja kuni tänaseni pole keegi ümber lükanud tõe, et hirmsaim relv on jalaväe tabav püssituli.

Nende sihtide kõrval õpetab laskmine meid enese üle valitsema, oma keha kontrollima, aitab meid ennast kasvatada, pakub meile esteetilist naudingut.

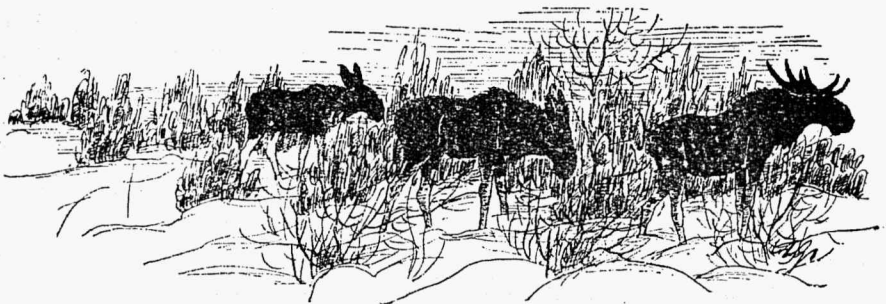
Sündinud laskur-meistreid pole olemas, püsiv ja väsimatu treening viib meid selleni, lõpmata palju tööd nõuab heaks laskuriks kujunemine. Kui me aga algame noorena, juba

poisikesena laseme, siis jõuame omandada rikkalikult kogemusi ja oskust.

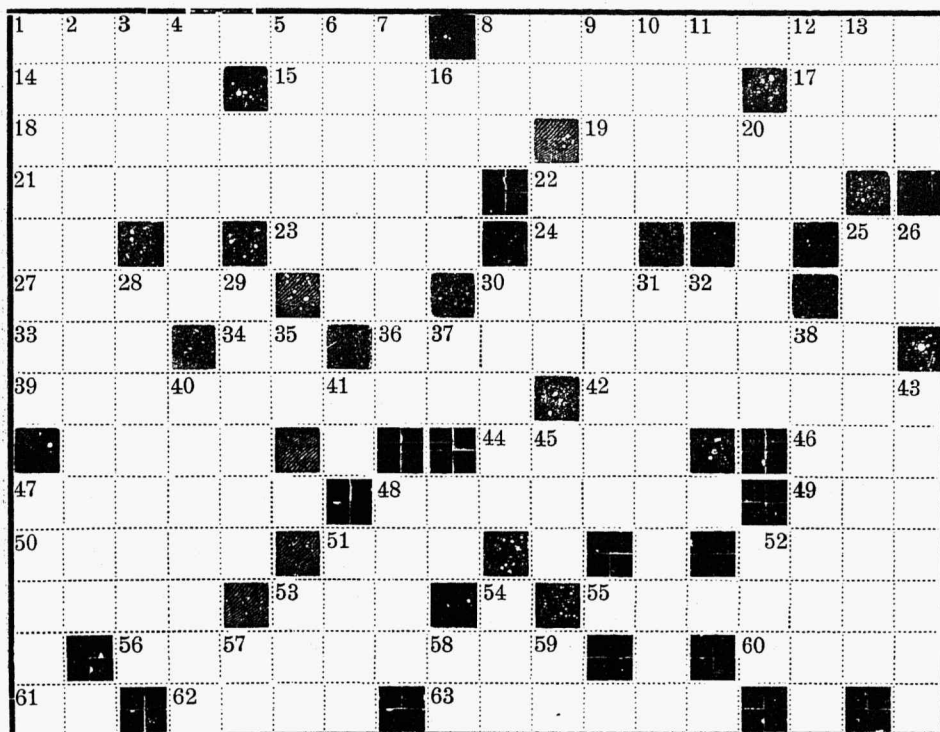
Lasketaseme tõstmiseks on meil koolis asutatud laskursektsioon, mis nüüdsest peale hakkab töötama laiemas ulatuses. Huvitav on märkida, et paljud tütarlapsedki on avaldanud soovi osa võtta laskursektsiooni tegevusest. See on teretulnud nähtus, laskesport peab tungima rahva hulka. Laskursektsiooni liikmetel on võimalus kasutada kooli lasketiiru, pealeselle korraldatakse võistlusi ja selgitatakse laskealale lähedasi küsimusi.

Meie laskursektsioonil on ees tubli töö, et suudaksime tõusta laskealal kõrgele ja võistelda teistega. Kui kõik kaasa löövad, siis võidame taktistused ja kevadistel võistlustel ootab meid ees kindel võit.

A. Popov G. V-b kl.

Ristsõnad.

Põikread: 1. Kuju valgustussajandist. 8. Euroopa diktaatoreid. 14. Püha härg. 15. Väike lind. 17. Kahjulik putukas. 18. Linn P.-Ameerikas. 19. Neem Euroopas. 21. Tsiivilasutis. 22. Eesti saadik Lätis. 23. Hunt. 24. Hõbeda keemiline märk. 25. Noot. 27. Raadiumi leitajad. 30. Ettemaks. 33. Looma hääliitus. 34. Inglise tegusõna. 36. Viimaskordne nõue. 39. Vene kunstnik. 42. Õpilane G. Va klassis. 44. Võõrapärane rahaühik. 46. Mehe nimi. 47. Võimleja. 48. Sõjariist. 49. Inglise tiitel. 50. Jõgi inglise keeles. 51. Kolmikvokaal. 52. Lino . . . , aine pöranda katmiseks. 53. Võõrapärane naise nimi. 55. Nõutakse autojuhtidelt; omastav kääne. 56. Prantsuse riigimees Louis XIV ajal. 60. Vulkaan Euroopas. 61. Mina. 62. Veresoon. 63. Käesoleva ristsõna autor.

Püstread: 1. Linn Hispaanias. 2. Erakond Prantsusmaal XIX sajandi lõpul. 3. Juurde pandud osa. 4. Järv Aafrikas. 5. Jälkus. 6. Äraandja. 7. Paremaks pidamine. 8. Küsimus. 9. Maa-ala Aafrikas. 10. Keigar, kergats. 11. Tuntud polka. 12. Ike käändes. 13. Kuju piiblist. 16. Vedel aine. 20. SSSR—Rumeenia piirijõgi. 22. Arstimine. 25. Briti kuningriigi autonoomne osa. 26. Tegusõna. 28. Relv. 29. Õpilane progümnaasiumi Va klassis. 30. Hunnide väejuht (tt-t). 31. Naiste „relv“ käändes. 32. Tööriist käändes. 35. Nii — inglise keeles. 37. Kaks konsonanti tähestiku vastupidises järjekorras. 38. Usulahk. 40. Verevaesus. 41. Lühend kirjal. 43. Normaalne, harilik. 45. Donau liisajõgi. 47. Meeldiv lõhn. 48. Tuntud filmidiiva. 51. Prantsuse kirjanik. 52. Toa osa käändes. 53. Saksa asesõna käändes. 54. Mehed — inglise keeles. 57. Kaubanduslik lühend. 58. Sama, mis 34. paremale. 59. Toboli harujõgi.

Väljaandja:

Petseri Gümnaasiumi, Progümnaasiumi ja Realkooli Õpilasing.

A. Linter & A. Morell trükk, Petseris 1938. a

N. GRÜNHTALI

raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus

Petseris Turuplats 14.

Daamide & härrade
JUURSETÖÖSTUS

N. KOCH

Vabaduse 18.

Õpilastele soodustused.

Valmisriiete- ja riidekauplus

Peefer Tufanov

Petseris Kaubarida 10.

Kaubad moodsad. Hinnad odavad.

Söögisaal

≡ „MARE“ ≡

Petseris Vabaduse t. 10.

Kaubamaja JULIUS TIBBING

Petseris Turuplats 12. Telef. 162.

Soovitab oma ladust:

Kelli,
kuld-,
hõbe-,
kristall-,
ehte- ja
tarbeasju,
suuski ja suusatarbeid,
nahkkaupa.
fotoaparaate ja
ülesvõtmistarbeid,
jalgrattaid ja nende osi.

- Koloniaal-,
- delikatess- ja
- veinikauplus

soovitab alati suures valikus
värskeid sellesse alasse kuu-
luvaid saadusi.

KAUBAMAJA

Paul Mägi & E. Nassar

S. & A. KARMO

PETSERIS VABADUSE 10

Spordi-, jahi- ja elektritarbed.

Rulla- ja kellasepaüri

Arnold Raud

Petsersis Turuplats 17
Telefon 189

SOODSAD HINNAD.
JÄRELEMAKS VÕIMALDATUD

Õpilased!

Lugege ja levitage

„Hõiget“

Järgmine number ilmub

23. veebruaril s. a.

E. V. aastapäeva numbrina.

Tehke kaastööd oma ajakirjale!